

«Η δε γυνή ίνα φοβήται τον άνδρα» (Αγ. Νεκτάριος Πενταπόλεως)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 7 Οκτωβρίου, 2013

Θεολογικός σχολιασμός στο Εφεσ. 5, 33

Αγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, Αθήνα
1902

Περί του τις η αληθής ερμηνεία

Αφού ο Απόστολος Παύλος εγνώρισε τοις Εφεσίοις τον μυστικόν χαρακτήρα του γάμου και εδίδαξεν αυτούς ότι ο Γάμος είναι μέγα μυστήριον και έδειξε την αναλογίαν του δεσμού του γάμου προς την ένωσιν του Χριστού μετά της Εκκλησίας, και έταξε τον άνδρα, ίνα, κατά την Αγίαν Γραφήν, ήνε κεφαλή της γυναικός, καθ' ην αναλογίαν ο Χριστός είναι κεφαλή της Εκκλησίας, και εδίδαξεν ότι ο τε ανήρ και η γυνή επίσης κατά την Αγίαν Γραφήν εισίν εν σώμα και εν πνεύμα ως μέλη του σώματος της Εκκλησίας, ήτις είναι σώμα Χριστού, του αγαπήσαντος ημάς ως οικείαν εαυτού σάρκα, συνιστά καθ' ένα έκαστον των ανδρών ούτω να αγαπά την εαυτού γυναίκα, ως ο Χριστός ηγάπησε την Εκκλησίαν.

Τελειοτέρα

αγάπην της αγάπης ταύτης ήτο αδύνατον να συστήση ο Απόστολος προς τον άνδρα. Δια της συστάσεως ταύτης ου μόνον ανύψωσεν την αγάπην εις την υψίστην αυτής περιωπήν, αλλά και εξηυγένισε και απεπνευμάτωσε και ηγίασε. Μετά την σύστασιν ταύτην προς τους άνδρας και τον καθορισμόν της σχέσεως του ανδρός προς την γυναίκα και του βαθμού και του ποιού της προς αυτήν αγάπης, και μετά την αναγωγήν του γάμου εις περιωπήν καθαρώς ιεράν και πνευματικήν και την διατύπωσιν των καθηκόντων του ανδρός προς την γυναίκα, μεταβαίνει εις την διατύπωσιν και τον καθορισμόν των καθηκόντων της γυναικός προς τον εαυτής άνδρα. Ταύτα δε πάντα διατυποί δια της ρήσεως ταύτης· «ή δέ γυνή ίνα φοβήται τον άνδρα».

Η ρήσις αύτη, μετά τα ειρημένα υπό του Παύλου περί της αγάπης του ανδρός προς την εαυτού γυναίκα και περί του βαθμού και του ποιού της αγάπης αυτού, **ο περί ου ο λόγος φόβος ουδέν δύναται να εκφράζη το φοβερόν και το εκδειματόν (= το κατατρομάζον) την γυναίκα. Η Εκκλησία ως σώμα Χριστού αγαπά και συνάμα φοβείται τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν ως σωτήρα και κεφαλήν αυτής. Ο φόβος ούτος της Εκκλησίας προς τον Ιησούν Χριστόν γεννάται εκ της πολλής αγάπης προς τον αγαπήσαντα αυτήν και εκφράζεται και εκδηλούται ως άκρα προς αυτόν ευλάβεια, ως ευλάβεια προς τας εαυτού εντολάς, ως υποταγή άκρα προς αυτόν και ως προθυμία προς ευαρέσκειαν αυτού. Η αγάπη αυτής της Εκκλησίας προς τον Σωτήρα εκδηλούται ως φόβος μη υπολειφθή εν τινι και εκπέση της αγάπης αυτού αναξία ταύτης δεικνυομένη. Τοιούτος ο της Εκκλησίας προς τον Σωτήρα Χριστόν φόβος. Υπό την αυτήν ακριβώς έννοιαν και σημασίαν ο Απόστολος γράφει ίνα η γυνή φοβήται τον άνδρα.**

Δια της ρήσεως ταύτης ο Απόστολος Παύλος εζήτησε την σύσφιγξιν των δεσμών της συζυγικής αγάπης· διότι ως η αγάπη και ο φόβος της Εκκλησίας προς τον Σωτήρα Χριστόν προσφιλεστέραν αυτήν ως νύμφην τω νυμφίω Χριστόν ποιούσιν, ούτω και η αγάπη και ο φόβος της γυναικός προς τον εαυτής άνδρα προσφιλεστέραν αυτήν αυτώ ποιούσιν. **Ότι ο φόβος ούτος ουδέν έχει κοινόν προς τον υπονοούμενον φόβον υπό τινών κυριών των μειδιωσών κατά την ώρα της αναγνώσεως της περικοπής ταύτης εν τω μυστηρίω του γάμου, και ότι ούτος είναι ιερός, αγνός και δίκαιος, και ότι επιβάλλεται ούτος εις τας γυναίκας ως θεία εντολή δια την εαυτών ευτυχίαν και αιώνιαν ευδαιμονίαν και τον αδιάρρηκτον σύνδεσμον της κοινής αγάπης θέλομεν αποδείξει.**

Περί φόβου

Ο φόβος είναι **έμφυτον συναίσθημα** τω ανθρώπω.

Το
συναίσθημα τούτο εκδηλούται ως **δειλία, ως δέος, ως τρόμος εν**
περιστάσεσιν, εν
αίς απειλείται κίνδυνος ζωής. Επίσης εκδηλούται το συναίσθημα τούτο ως
ταραχή
και ανησυχία εν περιστάσεσιν, εν **αίς απειλείται η προσβολή της τιμής ή**
περιουσίας του ανθρώπου δικαίως ή αδίκως.

Ο
βαθμός της μείζονος ή ελάσσονος εκδηλώσεως του φόβου ή της ταραχής
και
ανησυχίας είναι ανάλογος ή τω μεγέθει του πραγματικού κινδύνου ή τω
μεγέθει της
διεγερθείσης φαντασίας. Το συναίσθημα του φόβου ενίοτε εκδηλούται και
εν
περιστάσεσι, καθ' ας ουδέν μεν το πραγματικώς απειλούμενον ή
διακινδυνεύον καθ'
ην ώραν ο άνθρωπος κατέχεται υπό του συναισθήματος τούτου, προκύπτει
όμως εξ
ενδεχομένου εν τω μελλόντι κινδύνου, δυναμένου να προέλθη εξ αμελείας
ημών εις τι
των προσφιλών ημίν υποκειμένων. Το συναίσθημα τούτο εκδηλούται ή ως
άκρα αγάπη
προς τι ή ως άκρα ευλάβεια ή ως άκρα φροντίς ή ως αδιάλειπτη μέριμνα.

Κατά ταύτα ο φόβος, ως διαφόρως
εκδηλούμενος κατά τας διαφόρους περιστάσεις και κατά διάφορα γεννώνται αυτόν
αίτια, ανάγκη και διαφόρως να χαρακτηρίζηται. Όθεν ο μεν φόβος ο εκδηλούμενος
ως **δέος ή δειλία ή τρόμος**, δύναται
να ονομασθή **φυσικός**, ο δε φόβος ο
εκδηλούμενος ως **ταραχή και ανησυχία, ως**
και ο φόβος ο εκδηλούμενος ως αγάπη και ευλάβεια, δύναται να κληθή
ηθικός. Αρα **ο φυσικός φόβος διαφέρει του ηθικού** φόβου κατά τα διεγείροντα
αυτόν
αίτια.

Ο φυσικός
φόβος είναι πάντοτε αδιαβλήτων παθών, ως μια μόνην έχων αφορμήν το κίνδυνο
της απώλειας της ζωής. **Ο ηθικός φόβος**
δεν είναι πάντοτε αδιάβλητο· διότι είναι διπλούς ως προερχόμενος από διάφορα

κατά το ποιόν ηθικά αίτια της αγάπης και του μίσους. Ως δε εναντιώτατα τα γεννώντα αυτόν αίτια, εναντιώτατοι και οι χαρακτήρες αυτών. **Ο μεν φόβος ο εκ της αγάπης γεννώμενος είνε**

ιερός, αγνός και δίκαιος, και εκδηλούται ως ευαισθησία ψυχής υπέρ του αγαπωμένου προσώπου, ως μέριμνα, ως πρόνοια και ως περί αυτού φροντίς . Ο

ιερός ούτος φόβος ορίζεται υπό του **Θεοφυλάκτου**

ως επίτασις ευλαβείας λέγοντος «ὁ φόβος (ὁ ἱερός) ἐπίτασις ἐστὶν εὐλαβείας ὡσπερ καὶ εὐλάβεια συνεσταλμένος φόβος»· και αὐθις «φόβος ἐστὶν αἰδῶς καὶ εὐλάβεια καὶ ἐπιτεταμένη

τιμή». Ο Οικουμένιος λέγει περί του φόβου τούτου τα εξής: «Φόβος τελειωτικός δέους μὲν ἀπήλλακται, διό και ἀγνός εἴρηται και

διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος»· και εν τη Αγία Γραφή η λέξη φόβος πολλάκις λαμβάνεται εν τη σημασία της **αιδούς και**

ευλαβείας και δι ' αυτής εκφράζεται ο πόθος προς τελείαν επίγνωσιν και οικείωσιν του θείου. **Ο φόβος ο εκ του**

μίσους είνε φόβος εναγής και εκδηλούται ως αποστροφή και απέχθεια προς τινα, ως

αδιαφορία και εχθροπάθεια. Περί του φόβου τούτου ο **Κλήμης ο Αλεξανδρεὺς** λέγει: «Τό ἕτερον εἶδος τοῦ φόβου

μετά μίσους γίνεται ὡς δοῦλοι δεσπόταις κέχρηται χαλεποῖς».

Ο

ιερός φόβος είνε ο φόβος ο προς τον Θεόν, ο φόβος ο προς τους γονεῖς, ο φόβος ο

προς τον σύζυγον και ο φόβος προς τους θεῖους και ανθρώπινους νόμους, και

πηγάζει εκ της αγάπης.

Ο εναγής φόβος είνε φόβος κολάσεως. Αυτόν

φοβούνται οι παραβάται των θείων και ανθρώπινων νόμων. Ούτος πηγάζει εκ του πονηρού συνειδότος. **Η Εκκλησία συνιστά**

τοῖς εαυτῆς τέκνοις τον ἱερόν, τον αγνόν και τον ἅγιον φόβον. Τούτο του φόβο συνιστά και προς την ερχόμενην εις γάμου συζυγίαν, και υπό νέον ηθικόν

νόμον τεθειμένην γυναίκα· ζητεί δε τούτο **δια**

την ευτυχίαν αυτής της γυναικός.

Ο

ιερός φόβος απαθῆς ων ουδέν επαπειλεί το δεινόν. Ο φόβος ούτος ως συναίσθημα ταυτίζεται τη αγάπη

ευλάβειαν επί τη ψυχῇ εμποιών, ἵνα μη δια την της αγάπης παρρησίαν εις

καταφρόνησιν του ανδρός ἔλθη, ως λέγει πατήρ τις. Ο ηθικός αγνός φόβος είνε **ΕΚ**

των επτά χαρισμάτων του Αγίου

Πνεύματος, ον η Αγία Γραφή ονομάζει **φόβου**

Θεού. Εν τη Αγία Γραφή **η δικαιοσύνη**

χαρακτηρίζεται ως φόβος Θεού· «άνηρ δίκαιος φοβούμενος τόν Κύριον». Ο **φόβος του Θεού είνε αρχή σοφίας**. Ο **θείος Γρηγόριος ο Θεολόγος** λέγει «Αρχή σοφίας φόβος Κυρίου οϊόν τι πρώτον σπάργανον· καί σοφία τόν φόβον υπερβάσα καί εἰς ἀγάπην ἀναβιβάσασα

Θεοῦ φίλους ἡμᾶς καί υἱούς ἀντιδούλων ἐργάζεται»· και ο Σειράχ λέγει «Στέφανος σοφίας

φόβος Κυρίου ἀναθάλλων εἰρήνην και ὑγείαν ἰάσεως» (κεφ. α´ 15).

Τον φόβον του Θεού οι άγιοι πατέρες

καλοῦσιν **ἀγάπην προς τον Θεόν**·

«φόβος Θεοῦ ἀγάπην προς αὐτόν ἐστιν· ἀγάπη δε σειρά τις, ἥς ἡ μέν τῶν ἀρχῶν ἐξαρτᾶται τῆς τοῦ ἀνθρώπου

καρδίας, ἡ δε ἑτέρα ἄπτεται τῆς τοῦ Θεοῦ χειρός ἔλκοντος αὐτόν ἀεί προς τόν αὐτοῦ φόβον». Και ο **Μέγας**

Βασίλειος λέγει «σωτήριος ὁ φόβος καί Ἁγιασμοῦ ποιητικός ἐστι».

Ο ιερός οὔτος φόβος εν τη Αγία Γραφή

ταυτίζεται προς την **ευλάβειαν και την**

ἀγάπην προς τινα. Οὔτως εννόησαν και ερμήνευσαν οι ερμηνευταί και

μεταφρασταί της Καινῆς Διαθήκης. Εν τη εν Οξωνίω εκδοθείση ελληνιστί μεταφράσει

της Αγίας Γραφῆς ο εν κεφ. ε´ 33 στιχ . της προς Εφεσίους επιστολῆς μετεφράσθη

«Πλήν καί σεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τήν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὔτως ἄς ἀγαπᾶ ὡς ἑαυτόν· ἡ δε γυνή ἄς **σέβηται**

τόν ἄνδρα». Εν τη λατινική μεταφράσει φέρεται ως εξῆς· «uxor autem videto,

ut timeat virum». Το timeo ενταῦθα, ως εξάγεται εκ της μεταφράσεως των άλλων

ευρωπαϊκῶν γλωσσῶν, ἔχει την σημασία του **ευλαβεῖσθαι**.

Εν τη γαλλική μεταφράσει των Παρισίων μεταφράζεται «que la femme respecte son

marî». Εν τη ιταλική μεραφράσει «ed altresì la moglie riverisca il marito». Υπό

ταύτην την έννοιαν του στίχου τούτου άπασαι αι ευρωπαϊκαί γλώσσαι μετέφρασαν.

Και εν τη αρχαία εβραϊκή γλώσση ο φόβος προς τον Θεόν ερμηνεύεται υπό των

ερμηνευτών **φόβος εκ σεβασμού, εξ ευλαβείας**· ως ο εν τω Λευτικῷ ιθ´ 3

στιχ .: «θέλετε φοβεῖσθαι ἕκαστος τήν μητέρα αὐτοῦ καί τόν

πατέρα αὐτοῦ» ερμηνεύεται, θέλετε **σέβεσθαι και ευλαβεῖσθαι**· καθώς και ο εν χωρίω Ἰησοῦ Ναυῆ δ´ 14

στιχ. «καί ἐφοβοῦντο αὐτόν (τόν Ἰησοῦν Ναυῆ) καθώς ἐφοβοῦντο τόν Μωϋσῆν,

πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ» ερμηνεύεται υπό των λεξικογράφων του

εβραιοελληνικοῦ λεξικοῦ Μ . Ν . Ph . Sauder και Μ . I . Trenel

"comme ils avaient respecté Moïse". Υπό αυτήν την σημασίαν απαντά και εν άλλοις

χωρίους του εβραϊκού
κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης. **Υπό ταύτη
τη σημασία εχρήσατο τη λέξει και ο Απόστολος Παύλος, καθ' ου
επιτίθενται λίαν
αδίκως αι κυρίαί, τας οποίας ούτος εις μεγάλην υψώνει περιωπήν. Ωστε
τα αίτια
των διαζυγίων ουχί εκ τούτου του φόβου του υπό του Παύλου
διδασκομένου
προέρχονται, αλλ' αλλαχού δέον να ζητηθώσιν· ίσως ίσως εις την έλλειψιν
του
ιερού τούτου φόβου.**

(Πηγή: *apostoliki-diakonia.gr*)